

Kulturskolan magasin

NR 5.2021

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Brasslek i Järna

**STARKT
ENGAGEMANG
FÖR BLÅSET**

Kaxiga i
kulturkvarteret

***Kulturskolan
i Örebro
flyttar in***

Små barn skapar

**SAMVERKAN
MELLAN KULTURSKOLA
OCH FÖRSKOLA**

Frida Hedlund och Elias Igelström Sjögren bor på olika håll i Malung-Sälens kommun, och båda spelar fiol. Fioltraditionen är stark här, men det är inte därför de spelar, utan för den glädje som kommer ur musik på ett instrument som både kan låta vackert och riktigt illa, men som är på riktigt. För att det är skitkul, helt enkelt.

text & foto David Berjlund

MUSIK PÅ RIKTIGT & PÅ KUL

VÄGEN TILL FISKARHEDEN från Malung går uppåt, längs Västerdalälven, landskapet blir allt karigare och hösten allt gulare, och precis före Fiskarheden passerar man Kläppen, en av skid- anläggningarna i det som kallas Sälen- eller Transtrandsfjällen.

Är det här fjällen? Nä, inte riktigt, säger Elias Igelström Sjögren, och hans mamma Emma håller med.

En dryg mil norrut ligger Sälen, med affärer och skola där Elias går. Fiskarheden hör till Transtrand, där det bor några hundra personer. I Fiskarheden då?

– Inte många, säger Elias.

Att det är litet gör inget. Att det inte är fjäll gör inte heller något - det här är ändå vinterland, och Elias åker snowboard och skidor till och med nu, på hösten.

– Jag var där förra onsdagen och hoppade, berättar han, och visar en film: där är han, på

skidor, i ett hopp som slutar på Kläppens nya *airbag* av plast.

– Ska jag vara ärlig så är det roligare än på snö.

OM HAN SKULLE VARA tvungen att välja mellan snowboard och fiol ... så blev det nog snowboard. Men: varför skulle han behöva välja? Valet att spela fiol motiverar han med eftertryck:

– Det är skitkul.

Snowboardåkningen finns i familjen – pappa Niklas har tävlat – och det gör musiken också. Mamma Emma spelar och sjunger, och förr sjöng Elias i kyrkans barnkör. Smak på fiol fick han när kulturskolan kom till hembygdsgården Olnispa i Transtrand.

– Vi gick dit med fritids på sommarlovet, och man fick pröva olika instrument.

Och då gillade du fiol. Lät det bra?

– Nä, det lät jätteilla. Men det var kul.

Det där var tre år sedan, nu är Elias elva →

Frida Hedlund såg några spela fiol i matsalen, och fastnade för det. »Jag känner mig cool när jag håller i en fiol.«

är. Varje vecka kommer hans fiollärare Louise Jonsson till skolan och har lektion, och däremellan övar han.

– Helst tio minuter varje dag. Ibland får mamma påminna, ibland pappa, ibland kommer jag på det själv.

Fiolen har blivit en vana, en *skitkul* vana. Det gäller uppträdanden också - han var rädd för att stå på scen förut, säger han, men inte nu.

– Fast lite rädd är man ändå, men det är bara att göra det.

Elias pratar så där: med tydliga svar, som han ändrar ibland. Fiol är inte svårt. Eller förresten: det är nog ändå ganska svårt.

Vad kan du nu som du inte kunde för två år sedan?

– ... allt, typ. Eller det mesta. För två år sedan åkte stråken av åt sidan, den åker fortfarande lite, men mycket mindre, det har gått från så här till så här, säger han och visar med fingrarna.

På väg ut, för fotografering, frågar jag om det blir konstigt att ta med fiolen ut.

– Ja, faktiskt! Sägar han glatt, och greppar fiolen.

DET HÄR ÄR FOLKMUSIKLAND, med spelmanslag i bygd och folklåtar i kulturskolan. Men Elias spelar inte för att bli *folkmusiker*. Det gör inte Frida Hedlund heller. Ändå: att hon började berodde förstås på en tradition, på att fiolmusiken har en plats i Malung.

– Jag såg, typ i trean, några spela fiol i matsalen. Då fastnade jag för det, jag tyckte väl det lät vackert. Och med tiden har jag insett att det är folk i alla åldrar som spelar, säger Frida, och ger samma omdöme om fiolspelandet som Elias: skitkul!

Frida är 14 år. Vi ses vid kulturskolan, som just har flyttat från gamla tingshuset till ett par lägenheter. Hon kommer direkt från Centralskolan, en knapp kilometer bort. Villan där hon bor med föräldrar, småsyskon och kaniner ligger i ett kvarter på andra sidan älven, ytterligare några hundra meter bort. Malung är inte jättestort, men här i centralorten bor ungefär hälften av kommunens tiotusen invånare, och där Frida bor är det folk överallt, säger hon. Trevligt folk.

– Jo, jag gillar Malung, jag har alltid bott här och vill bo kvar. Det är litet, men det lilla duger åt mig. Man vet på ett ungefär vilka alla är, det är bra. Sällskapligt.

Och här vet folk om kulturskolan, säger Frida. Själv har hon varit med länge, men det började inte med fiol, utan med dans. Nu dansar hon street dance – hårdare än jazzdansen hon gick på förr – i IOGT-lokalen i närheten.

– Dans är bra, man kommer igång i kroppen, och det är härligt och lätt att spegla känslor med rörelser. Lite som med teatern, man går in i en roll i dansen också. Och så är dans vackert att titta på, säger hon.

Hon blir glad av dansen, och av att träffa de

I Fiskarheden bor det inte så många, säger Elias Igelström Sjögren. Men det är nära till backarna i Kläppen, och fiolundervisningen får han i skolan i Sälen.

»Jag gillar Malung, det lilla duger åt mig.« Frida Hedlund vill bo kvar.

Är det konstigt att ta med fiolen ut? »Ja, faktiskt!« säger Elias Igelström Sjögren glatt.

andra i dansgruppen. Så var det i kulturskolans teatergrupp också, där var hon med förut. På sång-, gitarr- och fiollektionerna - jo, hon går fyra kurser - är det lite annorlunda, men glädjen är densamma. Också ensam med en lärare blir det mycket skratt, varenda gång, säger hon, och hon kan inte välja ut ett favoritämne.

– Fiolen är svinrolig, där kan man lajva lite själv, men det kan man ju med gitarren också. Och sången behövs till allt ... så jag gillar alltihop.

ATT SPELA ETT INSTRUMENT ser ofta svårare ut än det är, men med fiolen är det tvärtom, säger hon.

– Det är ju millimeteravstånd, men ... det sitter i muskelminnet efter ett tag. Och jag känner mig cool när jag håller en fiol. Det är ett starkt

instrument, det låter starkt. Jag kommer alltid att sjunga, bara för kul. Fiol kommer jag också att fortsätta med, spela och kanske lära ut.

I kulturskolan?

– Kanske, vi får se.

Just nu försöker de få till ett litet spelmanslag och återuppliva den lilla grupp på fyra violinister som fanns förr - mycket samspelande har ju hindrats av coronapandemin. Att spela med andra är kul, och att spela för andra är viktigt - Frida återkommer ett par gånger till det speciella med livemusiken: spelad på riktiga instrument, för människor i samma rum. Det fyller mer, säger hon, blir vackrare.

– Och för att kunna göra det måste folk kunna spela, så det är klart att kulturskolan är viktig. ■

»Fiolen är svinrolig, där kan man lajva lite själv, men det kan man ju med gitarren också. Och sången behövs till allt.«

